UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY

Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXIX. ЧИСЛО 212. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ПОНЕДІЛОК, 12-го ВЕРЕСНЯ 1921. — VOL. XXIX. No. 212. JERSEY CITY, N. J., MONDAY, SEPTEMBER 12, 1921. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ҐЕНЕРАЛ БЕНДГОЛЦ ПОКИДАЄ МІНҐО В ПОНЕДІЛОК

ВАШІНҐТОН, 9. вересня. — Департамент війни згодився на те, щоби ґенерал Бендголц, командуючий військами в страйковім окрузі Вест Верджінії, покинув округ в понеділок. Рівночасно департамент війни порішив, щоби деякі відділи федеральних військ перенести з місцевостий, де вони тепер находяться до других, де послідними днями були признаки можности заворушення спокою, а саме до ріжних місцевостий в округах Бун і Канагва.

Секретар війни Вікс заявив, що Бендголца постановлено звільнити тому, бо на думку департаменту війни положенє в страйковім окрузі поправилось на стільки, що його дальша присутність в тім окрузі непотрібна.

ВЛАСТИТЕЛІ КОПАЛЕНЬ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ВИСИЛКИ ВІЙСК.

Нині прийшла до президента Гардинга і секретаря Вікса делеґація вуглевих властителів з округів Лоґен і Віліемсон у Західній Верджінії і лишила у них довший меморіял, в котрім доказують, що федеральні війска повинні лишитися в окрузі так довго, аж буде зорганізована стейтова міліція. Стейтову міліцію власне тепер організуєсь і властителі копалень вугля думають, що організація буде покінчена за яких 30 днів. Властителі копалень годяться на висилку війска з усіх повітів стейту, лише не з Бун і Канагва.

Меморіял, предложений властителями копалень президентови і міністрови війни, говорить, що юнії вугляних робітників зорганізували коло 6 до 8 тисяч збройних людий в углевим окрузі, щоби підорвати всю власть стейтової влади. Серед таких обставин, властителі копалень кажуть, що вони не можуть брати участи в нїякій конференції з представниками юнії Юнайтид Майн Воркерс оф Америка. Вони кажуть, що якби так властителі копалень були дозволили зорганізувати робітників в углевим окрузі Західної Верджінії і Кентакі, то тоді провідники юнії малиби в своїх руках власть над усею продукцією вугля в Злучених Державах і малиби більше власти, як має яканебудь організація у світі.

ФАБРИКАНТИ ПОЗИВАЮТЬ ЖІНОЧУ ЮНІЮ.

ЛІН, Месечузетс, 9. вересня. — Двайцять один фабрикантів черевиків з сього міста внесло в суді позов проти урядничок і самих юнії жіночих робітників, а саме Вімен Стичерс Юніон і Юнайтид Шу Воркерс, що вони мовляв зорганізувалися на те, щоби взяти в свої руки необмежену владу над робітниками і робітницями, занятими стебнованнем.

Позовники подають, що юнїйні урядники домагаються, щоби кождий робітник, наймаючийся до стебнованя, дістав дозвіл від бизнесового агента юнії. Фабриканти кажуть, що таке домаганнє противиться постановам контракту межи юніями і робітниками.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ УЖЕ ІМЕНУВАЛИ ДЕЛЕҐАТІВ НА КОНФЕРЕНЦІЮ ДЛЯ ЗМЕНЧЕННЯ ЗБРОЄННЯ.

ВАШІНҐТОН, 9. вересня. — З Білого Дому видано урядове потвердженнє вістки, що уряд Злучених Держав уже іменував представників Америки на наближаючуся межинародну конференцію в справі зменчення зброєнь, котру президент Гардинг скликує на 11. падолиста сього року.

Як говорили чутки, делеґатами іменовані: Чарлс Еванс Гюз, секретар стейту; Генрі Кебот Лодж, сенатор з Месечузетс, голова сенатового комітету для заграничних справ, і один з провідників републиканців в конґресі; Ілайґу Рут, бувший секретар стейту (за президента Рузевелта), бувший сенатор зі стейту Ню Йорк і представитель Злучених Держав на гаґськім трибуналі; та Оскар В. Андервуд, сенатор з Алабами, провідник демократичної менчости в сенаті.

В СПРАВІ КОНФЕРЕНЦІЇ НАД БЕЗРОБІТТЄМ.

ВАШІНҐТОН, 9. вересня. — Від уряду вийшла заява про конференцію для справи безробітя, яку скликає президент Гардинг, а котру приготовляє міністерство торговлі. Заява говорить про пропозиції, щоби учасники конференції представляли ріжні групи населення Америки, як робітників, фармерів, банкірів і т. д. Уряд виразно противиться такому іменованню делеґатів, бо президент Гардинг є тої думки, що всі члени конференції повинні зібратися як Американці, а не як речники якихсь інтересів. Тому члени конференції будуть іменовані після округів, а не після груп населення. Межи членами буде іменовано 5 жінок.

БИТВА З ПАЧКАРАМИ.

НЮ ЙОРК, 9. вересня. — Нині коло 5. години рано федеральні агенти зробили ревізію на стоячім в сім порті грецькім кораблі „Александрії", на котрім, як донесено до уряду прокуратора, мають находитися ріжні заборонені лікери. В ревізії взяло участь 28 агентів, всі узброєні в револьвери, які їм дуже придалися, бо з ревізії вивязалася завзята боротьба межи федеральними агентами та моряками. Підчас битви пострілено 5 моряків, побито палками коло 20, арештовано 327, і забрано наркотиків вартости якого міліона долярів. По переведенню вступного слідства випущено більшість на волю, але задержано 26 людий як пачкарів.

ЧОЛОВІК ПРОТИВИТЬСЯ АРЕШТОВАННЮ І ВБИВАЄ ТРОХ ПОЛІСМЕНІВ.

В місцевости Гибинґ, в стейті Минесота, поліція збиралася арештувати якогось Джана Веба, з недалекого місточка Нелсон, проти котрого син запрісягнув, що він чіпався своєї власної дочки. Веб утік до Вилпін. Коли начальник поліції прийшов до дому Веба, щоби його арештувати, Веб стрілив до полісмена і положив його трупом на місци. Начальник детективів, який пішов з начальником, а котрий також брав участь в арештованю, дістав кулю в плече і погиб кілька хвиль опісля. Третий полісмен умер в шпитали. Веб мав славу цільного стрілця і поліцію про се остерегли. Він був вдовець і має шестеро дітий.

Зараз по стрілянині Веб утік з місцевости, а за ним погналася велика громада помічників шерифа, в котрій є коло сто людий.

„ПОЛЬСЬКА ПОЧТА" В АМЕРИЦІ

Американська почтта відай хотіла доказати, що вона, якби схотіла, то булаби така скора, як польська. Дня 31. серпня сього року доручено пани Бравн, в Медія, Па., лист висланий з Ню Йорку дня 24. квітня 1920 року. Почта доручила лист, на даючи ніяких пояснень щодо скорости" доручення. Найдивнійше, що лист був „спешел деливері". В листі був чек на пакунок, який пані Бравн, будучи в одним нюйорськім готели, лишила в готелевій ґардеробі; вона опісля зґубила „чек" і аж по двцій кореспонденції з готелем добулася того, що готель вислав другий чек. Тоді почта зробила свою прислугу" своєю скоростю...

Прихильники двох великих американських партий розбирають питанне, хто поносить вину за опізнення почтової пересилки: чи бувший ґенеральний постмастер (міністер почт) демократ Берлсон, за котрого урядовання лист ішов до свого призначення одинайцять місяців, чи теперішний міністер почт републиканець Гейс, за котрого урядовання лист мандрував пять місяців і нарешті дійшов до рук адресатки.

ПОЛЯКИ В РУМУНСЬКІЙ КАРИКАТУРІ.

Румунський часопис „Лупта-торул" містить в числі з 30. м. м. на передовій сторінці гумористичний образок з підписом: „Аліянта ноастра цу Полонія", який недвозначно виявляє правдиву думку Румунів пропольського „союзника". На образку бачимо важко узброєного польського жовніра, який із Заглобовим імпетом замахнувся великанською шаблюкою „на врога" причім одну його ногу піддержує якийсь скулений добродій, очевидно Француз. Біда тільки, що цей польський жовнір стоїть на трох поверхових вежі з карт, яка кождої хвилі грозить завалленням. Основні карти означено: Шлеськ, Сх. Галичина, Україна, Вільно. В середині: Біла Русь, Данціґ, Тешин. Горою: Рижський договір, лінія Керзона.

НОВИЙ ЛІНЧ МУРИНІВ.

Коло місточка Ейкен, в Південний Каролайні, товпа білих людий злінчувала двох Муринів, Менсфілда Батлера і Чарлса Томпсона, котрих обжаловано за напад на білу женщину.

Нещасних виведено на поле з кукурудзою, привязано до стовпа і спалено, яких 200 ярдів від місця, де вони мали напасти на женщину. Їх тіла найдено звуглені і подірявлені револьверовими кулями.

ПОЛЯК ПРО ТАК ЗВАНУ „СОВЕТСЬКУ УКРАЇНУ"

Польська газета Курер Плоцкі приносить статтю Прашкевича, який 11 місяців перебув яко полонений на Совєтській Україні. Виймаємо деякі поміч ення з цеї інтересної статті:

В Харкові ніхто не хоче бути сторожем дому, бо „рівність!" Тож на подвірях лежать купи сміття, а н них розкладаються тіла псів і котів, що згинули з голоду. Сморід і зараза! До абортів ніхто й не важиться приступити. Тепер скрізь оден великий аборт.

У військовім лазареті ч. 395 чема ні лікарів, ні шпитальної обслуги. На одним ліжку лежить по двох хорих. Ліжка посували до себе. Оден хорий на червінку, другий на поворотний тиф, третій на жовтільницю четвертий на корости. Лічать їх фельчери, санітарки, сестри милосердя і звичайні баби повитухи (акушерки!) Умерлих виносять на дергах до трупарні і зараз ті дерги вертають під хорих, а трупи лежать нагі. Трумна соснова, звичайно коштує стопятьдесять тисяч рублів. Мало кого ховають у трумні, звичайно позичають за добрі гроші в шпиталю велику паку з червоним хрестом; в тій паці несуть труна до гробу і викидають з неї вяму.

Пашкевич працював у 2. полку робітничим в державній фабриці машин. Місячний заробіток вистарчав на 2 до 4 днин прожитку. Тож робітники промишляють каже. Столяр і теслі стружуть деревляні ходаки і продають на недільним торзі. Про страйк і мови бути не може. Провідників карає „чрезвичайка" кулею вслоб. Хто опустить 4 дни праці, називається дезертиром і його карають як дезертира по військовім законам.

Ось якого раю діждались українські робітники в Совєтській Україні! Ось як виглядає воля в соціялістичній републиці під „диктатурою пролетаріяту! А большевицькі агенти і дальше обріхують народ та тручають його комїть головою у пропасть, з котрої нема вороття.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЖІНКИ В НОВІЙ РОЛИ.

Межи вязнями, поставленими перед нюйорські суди, під закидом крадежий і рабунків, найшлися дві жінки; одна з них була давнійше скарбницею недільної школи, і раз була арештована за крадіж у церкви, а раз у властителя дому, де вона жила, а друга продавала в одним модним склепі на богацькій Фіфт Евеню.

ВОЄННИЙ ГЕРОЙ КРАДЕ ХЛІБ НА ПРОЖИТОК.

Перед одним нюйорським судом ставав у второк один Филип Раймондо, обжалований за крадіж бохонця хліба. Зловив його полісмен, котрий бачив, як обдертий мущина наближився раненько до одного склепу мішаних товарів, витягнув бохонець хліба з висячого на клямці склепу мішка з хлібом, лишеного там видимо пекарем, і відходячи став преспокійно зайдати. Полісмен підійшов до нього, взяв його за попід руку і повів на поліційну стацію, де його обжалован за крадіж хліба.

Тут обжалований не хотів спершу говорити про себе кромі сього що подав своє імя і вік (він казав, що йому 39 літ). Коли його судя спитав, де він живе, він відповів, що не має мешкання. Коли надійшов поліційний судя, і сказав арештованому, що він обжалований за дрібну крадіж, арештованому розвязався язик: „Я був голодний, — „говорив він, — „я не мав роботи, а хотів їсти". Опісля на дальші допити судії обжалований розповів історію свого життя, як він працював у Франції в хвилі вибуху війни межи Злученими Державами а Німеччиною, як він зараз зголосився до американської амбасади до війни, як він став жовніром інжинірського полку, як він покинув роботу в сім полку, аби взяти участь в дійсній боротьбі, як він бився аж до кінця війни, вернувся до Америки, і тут помирав з голоду, не могучи найти праці. Нарешті він був вмер з голоду, якби Муринка послугачка, не була найшла його без памяти на підлозі комнати, а властитель дому не відставив його до шпиталю. Тув його хоробу означили як виголодження, дали наїстися і пустили на вулицю. Він знов пробував найти роботу, але не могучи найти, він зголоднілий, допустився крадежи бохонця хліба, за котрий отсе він стан перед судом.

Коли його бувша господиня потвердила його зізнання, о скілько вона се могла, а властитель склепу відмовився внести обжаловання, судя увільнив його від кари. Присутні репортери газет зложили для нього коло 7 долярів. Раймондо взяв гроші і вийшов зі салі. Поліція каже, що він певно „мандрує, як тисячі таких, як він".

ШВАЙЦАРСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ПРИСТУПАЮТЬ ДО СОЦІЯЛІСТИЧНОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ.

ЛЮЦЕРН, Швайцарія, 5. вересня. — Швайцарська соціялістична партія постановила на загальних зборах, які тут відбулись, приступити до віденського інтернаціоналу, який називається „Міжнародній Робітничий Союз Соціялістичних Партий".

За сею постановою голосувало 245 делеґатів, а проти було тільки 13 голосів.

СПРАВА ПОМОЧІ РОСІЇ НА ЗБОРІ ЛІҐИ НАРОДІВ

НОРВЕСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК ДОМАГАЄТЬСЯ 150 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ НА ПШЕНИЦЮ ДЛЯ ГОЛОДУЮЧИХ В РОСІЇ. — БЕЛЬҐИЙСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК ЗАПОВІДАЄ РУЇНУЮЧУ ВІЙНУ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 9. вересня. — На нинішній сесії Збору Ліґи Народів промовляв голова делеґації Колумбії (републики в Полудневій Америці) А. Ф. Рестрепо, котрий сказав, що колиби президентови Гардингови вдалося створити нову Ліґу Народів, то Колумбія перша до неї зголоситься.

Його питались, чи тоді Колумбія виступилаби з теперішньої Ліґи, з осідком в Европі. На се він відповів, що час покаже, але він не гадає, аби публична опінія (громадська думка) згодилась на участь в двох Ліґах.

Др. Фрітйоф Нансен, представник Норвеґії, виголосив промову у справі ратунку голодуючої Росії.

Він поставив домаганнє, щоби Ліґа Народів звернулась до правительств держав за збіркою загальної суми $150,000,000 на купно пшениці для голодуючого населення в Росії, без якихнебудь запорук зі сторони Росії про віддачу тої суми.

В сій справі вніс др. Нансен резолюцію, з домаганнем, щоб її передано до комісії.

Крім того заявив він, що Норвеґія приняла параґраф про зобовязуючу юрисдикцію в статуті про Постійний Суд Міжнародньої Справедливости на протяг 5 літ.

Опісля далі продовжалась дискусія над діяльністю Ради Ліґи Народів за минулий рік.

Анрі (Генрих) ля Фонтен, представник Бельґії, змалював у своїй промові яскравий образ світової нужди ізза зорученя держав. Він сказав, що у звіті, який предложила Рада Ліґи Зборови Ліґи, він не найшов жадної надії на лішие. Вкінці Ля Фонтен заповів, що небаром настануть нові війни, які зметуть з лиця землі ціле населенне міст, якщо Ліґа Народів дійсно й успішно не візьметься до діла.

ЗАПОВІДАЮТЬ, ЩО ДЕ ВАЛЕРА НЕ ПОЇДЕ НА ПЕРЕГОВОРИ З ВЕЛИКОЮ БРИТАНІЄЮ.

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 9. вересня. — В тутешних політичних кругах заявляють, що коли ірляндські незавимиці („шин-фейнери") мали іменувати повновласників для переговорів з британським кабінетом в Інвернес 20. с. м., то Емон де Валера туди не поїде, а здасть провід айриської делеґації в руки Артура Гриффита, міністра заграничних справ айриського революційного правительства. Загалом, кажуть, при переведенню дійсних переговорів з Великою Британією головну ролю відіграв би Артур Гриффит, основник організації „шинфейнерів".

ГОЛОСИ ІРЛЯНДСЬКОЇ ПРЕСИ ПРО МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ З ВЕЛИКОЮ БРИТАНІЄЮ.

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 9. вересня. — Айриські газети доволі прихильно ставляться до відповіди британського правительства, яку вчера вручено Де Валері.

Газета „Айриш Індепендент" пише, що умови порозуміння між Великою Британією й Ірляндією оставлено до добровільної згоди і тому сподіваєтся, що інвернеська конференція відбудеться.

Часопись „Фрімен Джорнал" пише, що двері до порозуміння отворені, та, що айриська делеґація, яка поїде на 20. с. м. до Інвернес, має свобідні руки.

Таксамо пише газета „Айриш Таймс" і другі.

„ШИН-ФЕЙНЕРИ" СПИНИЛИ СТРАЙК В МІСТІ КОРК.

КОРК, Ірляндія, 6. вересня. — Тут вибух страйк перевозових робітників ізза того, що управа власників не згодилась підвисшити їх платні найменьше до 70 шілінґів тижнево.

Юнія проголосила страйк, а робітники захопили у свої руки пристань і вивісили червоний прапор.

Ситуацію виратували айриські самостійники („шин-фейнери"), котрі вмішалися до спору і спонукали хвилево робітників вернутись до роботи.

СЛАВНИЙ РОСІЙСЬКИЙ СПІВАК ШАЛЯПІН ПРИЇДЕ ДО АМЕРИКИ

ПАРИЖ, 9. вересня. — Тут появились відомости, що нюйорська Метрополітен Опера заанґажувала славного російського співака, баса Шаляпіна на сей зимовий сезон до Ню Йорку. Заступник менаджера Метрополітен Опери, Зіґлер, підписав з ним умову в Ризі, столиці Латвії, як він лише виїхав з Росії.

Тепер тільки ходить о те, аби американські еміґраційні власти дали йому дозвіл приїхати до Злучених Держав.

Можливо, що Шаляпін дасть ще кілька концертів в Анґлії, а опісля приїде до Злучених Держав.

В Злучених Державах славний російський бас співав тому 14 літ.

Большевики позволили Шаляпінови виїхати під умовою, що його жінка і діти лишаться в Росії яко закладники, що він не буде виступати за границею проти большевизма.

"SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ГРОШІ НА БОНДИ

ПОЗИЧКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ НА АДРЕСУ:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA (2ND DEP.)

1901 COLUMBIA ROAD, N. W., WASHINGTON, D. C.

ТА ПОДАТИ ІМЯ І АДРЕСУ. БОНДИ ВИСТАВЛЕНІ НА 5, 10, 25, 50 ТА 100 ДОЛЯРІВ

ДИПЛЬОМАТИЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ (ГАЛИЦЬКОЇ) РЕПУБЛИКИ У ВАШИНГТОНІ.

Відділ II (фін.-торг.)
Ч. 163 — 21.

ОПОВІСТКА.

Хто хоче закупити БОНД ПОЗИЧКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ, нехай подасть точно своє імя і адресу та перешле гроші, або американські Ліберті Бонди на слідуючі способи:

1) Прямо на адресу: Diplomatic Representative of Galicia (2nd Dept.), 1901 Columbia Road, Washington, D. C.

2) а) Через Відділи та Братства Українського Народного Союза, Провидіння, Народної Помочі або Згоди Братств.

б) Через парохії Української грецько-католицької Дієцезії.

в) Через парохії укр. грецько-православної Дієцезії.

г) Через Окружний Комітет в Шикаґо і Лігу Ситезенів в Филаделфії, Па.

ґ) Через окремі місцеві Комітети, вибрані для сеї цілі на прилюдних зборах.

д) Вкінці через ті інші інституції, комітети та поодинокі особи, які викажуються відповідним уповажненнем від Місії.

Бонди виставлені на 5, 10, 25, 50, 100 долярів.

УВАГА: Хто зложив гроші, а не одержав в короткім часі бонда, нехай сейчас реклямує.

ЗА ФІНАНСОВО- ТОРГОВЕЛЬНИЙ ВІДДІЛ.
Д-р Березовський Д-р Мишуга

УКРАЇНСЬКІ СЕЛЯНИ І СЕЛЯНКИ В ГАЛИЧИНІ ПРОТИ ХРУНІВСТВА.

Львівські українські часописі „Батьківщина" і „Український Вістник" оголосили прилюдно отсю заяву українських селян і селянок із села Камінної, повіт Надвірна, в Галичині:

„Ми, низше підписані громадяни села Камінного, повіт Надвірна, заявляємо отсим голосно; так щоб всі чули й знали, отсе:

„На наші адреси, що незвісно яким робом опинились у Львові, почав приходити ніким з нас незапренумерований польський орґан, друкований українськими черенками „Рідний край" в числі поверх 20 примірників. Наші сусідні села теж одержують в кільканайцяти примірниках ніким невиписану рептильку. Заявляємо, що се безлична напасть і нахабність, бо зрадницько-провокаторського орґану не будемо читати; ним бридимось; і рішучо собі не бажаємо, щоби хрунівський орґан приходив на наші адреси, та в той спосіб поганив наші імена. Час, коли можна було в подібний спосіб одурювати людий на селі, минув безповоротно. Ми, хоч живемо на селі, не дамо себе одурити, бо ми вже розуміємось на фарбованих лисах. За останні два роки ми, тут на селі, богато дечого навчились. Карна експедиція, безпощадне паленнє хат в нашому селі, кільканайцять рабункових наїздів, катованнє людий буками і пр і пр. остали для нас раз на все доброю лекцією. І ся наука — хоч вона нас дуже дорого коштувала — не заведе нас напевно на манівці. І першому ліпшому Яцкову чи Твердохлібови не вдасться вже нас одурити. Тому проч від нас, сатано!

„Слідують власноручні підписи громадян і громадянок, що на їх адреси приходить безплатно хрунівський орґан:

„Марія Присажнюк, Петро Стасишин, Параська Олійник, Олекса Олійник, Евдокія Гавриляк, Катерина Олійник, Параська Олійник, Василь Соколенко, Іван Ільчишин, Настя Олійник, Параска Притуляк, Василь Олійник, Василь Романюк, Петро Данилюк, Параска Олійник, Марія Олійник, Микита Олійник, Петро Гільтайчук, Іван Бойчук."

* * *

Так пишуть українські селяни і селянки в Галичині прилюдно у львівських українських ґазетах. Пишуть сміло й отверто, хотяй знають, що над ними чигають ляцькі опришки. Вони знають, що за їх сміле слово ляцький наїзник може на них показати свою злочинну пімсту, однак вони на се не вважають, але рішучо виступають проти хрунівства і проти польських злочинів, бо знають, що без боротьби сього лиха не позбудуться зі свого краю.

Якже мерзенно супроти сеї смілости і того завзяття українських селян і селянок виглядає хрунівська пропаґанда ріжних базилянів як Бориско в Америці, котрий тут на вільній землі остерігає Українців перед боротьбою проти польської неволі і злочинів і веде проти сеї боротьби хрунівську аґітацію...

УГОДОВИЙ НАСТУП.

(Спеціяльна кореспонденція з Відня).

Під сим заголовком умістив львівський дневник „Український Вістник" в ч. 160, з 13. с. м. нотатку, що після угодових проєктів, над якими ломили собі голову малопольські посли і діячі в Кракові і Варшаві, в останніх днях цілу акцію перенесено до Львова; що тут під проводом відомого спеціяліста від східно-галицького питання, польського соціяльного демократа Левенгерца, відбуваються наради малопольських послів і кресових діячів; та що польські політики задумують ущасливити Українців культурною автономією. Нотуючи отсі польсько-угодові настрої, **не висловлює „Український Вістник" з того приводу ніякої думки, „бо вона зачально відома"...**

На се появилася в польській пресі замітка у формі запиту: Чи отсе особиста думка пана референта сеї нотатки, **чи загальна думка Українців?**

Та коли цензурні обставини під польською окупацією не допускають української преси у Східній Галичині до свобідного висказування політичної думки, то наша преса на еміґрації має обовязок виручити її і прилюдно сказати все те, що відчуває душа українського народу галицької землі, в його відношенню до Польщі.

Так! Український нарід галицької землі однодушно відкидає всякі переговори з Польщею, бо не хоче признати над собою польської державности; не хоче бути польським горожанином і не хоче від Польщі ні автономії, ні федерації, ані не хоче бути в якімнебудь державнім звязку з Польщею, а бажає всею душею: освободитися з польської неволі і силою права самовизначення добитись до своєї незалежної Галицької Держави, яко держави вільних народів!

Так! Отсе є загальна думка усього українського населення галицької землі, без ріжниці партій. За здійсненнє сеї політичної думки кладе воно тяжкі жертви майна і крови під драконською окупацією Польщі. За сею державною думкою стоять всі українські орґанізації в краю, не виключаючи так званої русофільської партії; **і отсю народню лінію політичну держить за кордоном наше представництво Української Національної Ради:**

Та отсе повинна знати польська сторона, бо всякі її „угодові наступи" облудними проєктами університетів і автономій, корупцією слабих одиниць або і терором, — **не приєднали з українського фронту Східної Галичини для польської державности ні одної партії, ні ґрупи або гуртка людий.** Можуть бути в нашій українській суспільности ріжниці поглядів в тім, якої тактики нам треба придержуватись, і де шукати нам опори в боротьбі з Польщею. Ми признаємо, що в сих справах є між нами сякі і такі погляди, бо так мусить бути в живім народнім орґанізмі, — але одна і одинока нам всім основна програма: **Хочемо своєї держави, а не хочемо за ніяку ціну Польщі!** А як ми не кажемо правди, то най проти сього загально-народнього почування обізветься інша думка з українського табору. Просимо і ждемо!...

А коли Поляки кажуть, що се **робота якихось бестіяльських аґітаторів,** і якби не се, то було би інакше,—то в отсім не можемо їм відмовити рації. Правда! але сими аґітаторами проти Польщі є ніхто інший, як тільки злочини бестіяльського режіму польської окупації. Якби не се, якби Поляки мали сумліннє і розум, та розпізнали би, що дорогою рабунку не дійдуть до гаразду. От хочби згадати про **сю варварську кольонізацію галицької землі імпортованими мазурами,** що немилосерно забирають останній кусник рідної землі безземельному і малоземельному українському хліборобови, так що серце крається на вид розбійничих поїздів польської ідеї державної! Не правда? Бестіяльська аґітація!...

Тимчасом „угодовий наступ" Польщі іде далі шаленим кроком, бо як прийшли вісти з Найвисшої Ради, що справа Горішнього Шлеска не стоїть добре для Поляків, то вони розпустили повість, мовби Ллойд Джордж погодився з Бріяндом так, що дається більше Німцям на Горішньому Шлеску, а зате відступається Полякам Східну Галичину. І так прилюдно бють Поляки правду в лице, бож оголошене рішеннє Найвисшої Ради з 13. серпня, 1921, навпаки доказує, що Ллойд Джордж з Бріяндом не погодились і тому відіслано справу Горішнього Шлеска до Ради Ліґи Народів. Та свою леґенду піддержують Поляки тим, що Найвисша Рада не допустила Президента д-ра Петрушевича до участи в ліквідації Австро-Угорського Банку, — хоч всім нам добре звісно з оголошеної ноти Української Національної Ради з 16. мая с. р., що Президент Петрушевич не домагався допущення себе до ліквідації Австро-Угорського Банку, але жадав вислання туди делегата Найвисшої Ради до заступства Східної Галичини. Одначе отсе домаганнє досі ще не вирішене.

Ось так переживаємо люте время „угодових наступів" Польщі проти українського народу галицької землі. Та у всякому разі Поляки не можуть того забувати, що Українці у Східній Галичині творять автохтонну більшість, а вони (Поляки) меньшість національну, та що польська національна меньшість у Східній Галичині не є одинока, бо побіч неї є жидівська меньшість, що чисельно майже дорівнує Полякам, але промислово й економічно перевисшає Поляків і не хоче вже іти під Польщу. Жиди хочуть бути народом осібним і рівноправним, а того годі легковажити, бо вони є нацією, що у цілім світі добуває собі значіння і сили.

І тут не поможуть ніякі шварцовані Ашкенази або Левенгерци, що не мають поняття про відносини українсько-польські у Східній Галичині, та як відступники своєї жидівської нації грають ролю політичних комедіянтів, котрих при найблизшій нагоді без пардону змете загал жидівського населення Східної Галичини.

З такими облудними знавцями східно-галицьких відносин не вдаємося в ніякі переправи.

А в самій справі стоїмо непохитно на сім становищі, **що не хочемо за ніяку ціну іти під Польщу,** бо вікові досвіди і окупаційна система переконали нас, що Поляки не признають українського народу рівноправним народом, але усіми способами змагали і змагають до того, аби нас знищити культурно, економічно і політично; бо нам яко національній автохтонній більшости у Східній Галичині силою права самовизначення належиться державна самостійність і незалежність; **бо ми хочемо жити своїм свобідним державним життем;** бо в Польщі не було ніколи і не буде ні правного ладу ні справедливости і ми не хочемо стати співгорожанами польської анархії; бо Польща вже тепер находиться в стані фінансового банкротства і ми не хочемо входити в якунебудь державну звязь із банкротуючою державою польською, коли маємо спромогу на галицькій землі поставити здоровий і активний орґанізм державний. І також тому, бо Польща своїм безглядним посяганнем за чужими землями викликала проти себе вороже становище майже всіх своїх сусідів, а ми зовсім не хочемо нашими кістьми стелити вал охоронний для імперіялістичної Польщі, бо наша галицька земля не бажає забору чужих земель, але хоче віджити в мирі і добросусідських відносинах із сумежними народами, **а той стане її дійсним і найліпшим приятелем, хто допоможе в її визвольних змаганнях.**

Та Галицької держави вільних народів не збудує нам ні „штудерний Німець", як де хто каже у своїй нерозвазі, ні хтонебудь інший, а тільки саме населення галицької землі, спільними силами і в інтересі свого красшого життя. **Тільки до відбудови Східної Галичини яко незалежної держави простягає свою руку український нарід галицької землі і до „такого угодового наступу" він подає руку згоди польському і жидівському народови.**

А як ні, то най чим скорше розсудить нас Найвисша Рада Мирової Конференції, що є сучасним трибуналом народів Европи! Туди ми звертаємось, бо маємо до сього право і обовязок.

Отсе відповідь нашим Ляхам і Жидам.

Відень, 21. серпня, 1921.

Д-р Кость Левицький.

МІРКУВАННЯ.

Воєнний стан в Східній Галичині триває дальше. Триває бо правительство Західно-української Републики не заключило мира з Ляхами, але дипльоматичною дорогою провадить боротьбу за визвіл рідної землі. Триває, бо хоч не ведуть оружної боротьби галицькі Українці, то веде їх ляцьке гайворонне.

Тому кождий панок, що кринею спиняє визвольну роботу Західно-Українського правительства **є дезертиром.** Дезертиром є кождий американський Українець, що не купить Бонду Позички Національної Оборони.

А зрадником України, українського народу і ляцьким прислужником є кождий з сих панів, що писмом і словом виступають проти Позички Національної Оборони.

* * *

Дезертири і зрадники ще ніколи не збудували ніякої держави. В воєнних часах кожда упорядкована держава має на зрадників і дезертирів оден лік.. Який? — не треба казати!

* * *

Коли корабель в небезпеці, щурі його лишають. Такими щурами є ці панки, що лишають безборонним загрожений рідний край.

* * *

Але без щурів кождий корабель може обійтися. Може і Україна обійтися без двоножних щурів.

* * *

Братови Давидови від „Нар. Волі" не по нутру, що Українці, горожане Америки і американські ветерани, вибираються до Вашинґтону домагатися, щоб правительство Злучених Держав стало в обороні українського люду, катованого Ляхами. Шкода часу і труду — думає колеґа Михайло Яцкова.

Видко, що „брацішкови" Давидови бажається, щоб за цим нещасним народом, який стражде в ляхо-татарській неволи, ніхто не впімнув ся, щоб пес за ним не гавкнув.

* * *

Не вгадаю: як може в однім чоловіці зміститися такий безмір безсердечности до свого народу? І як може такий чоловік бути редактором **українського** часопису?

* * *

Гей! гей! — „Схаменіться, [будьте люди.
Бо лихо вам буде;
Розкуються незабаром
Заковані люде:
Настане суд, заговорять
І лані горі.......

Загнибіда.

ПРОТЕСТИ ДО ЛІҐИ НАРОДІВ.

АМЕРИКАНСЬКІ І КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ, ВИКОРИСТАЙТЕ ХВИЛЮ І НАГОДУ, ЩОБ ПОМОГТИ ВАШИМ БРАТЯМ І СЕСТРАМ В РІДНОМУ КРАЮ!

З уваги, що сесія Збору Ліґи Народів має скінчитися ще сього місяця, ті українські орґанізації в Злучених Державах і в Канаді, котрі мали намір вислати протести проти продовжування польської окупації Східної Галичини, добре зроблять, коли вишлють такі протести, хотяйби лиш дуже короткі, але зараз телеґрафічною дорогою.

Протести писменні можуть прийти вже запізно для спонукання постанов Збору Ліґи Народів у справі Східної Галичини, але телеґрафічні, вислані сього тижня, можуть наспіти ще в саму пору.

Всі телеґрами просимо також присилати до „Свободи" для поміщення.

Телеґрами можна адресувати так:

Dr. VAN KARNEBEEK, President Assembly League of Nations, Geneve, Switzerland.

ЗАМІТКА. — Каблеґрами можна також посилати по зниженій ціні, а саме за половину ціни (діферд гаф рейт) або навіть яко каблеві листи (кейбел леттерс). Ріжниця в доставі каблеґрами є всего яких 24 години, а в ціні велика.

ГАЛИЧИНА ЧИ СХІДНА ГАЛИЧИНА?

(З канадійського „Укр. Голосу").

В українських часописях пишеться тепер дуже богато про українську Галичину, але не всі однаково сей край називають. Одні кажуть просто: **Галичина,** другі: **Східна Галичина.**

Яка назва є правильнійша?

Приклонники назви „Східна Галичина" виходять з того заложення, що Галичина є територія між Збручем а колишньою границею австрійського Шлеску. На тій території живуть у східній части в більшости Українці, в західній части в більшости Поляки. До польської части Галичини Українці не мають ніякої претенсії, тільки до української і з тої причини приклонники назви „Східна Галичина" вважають, що для ясности ліпше вживати на означеннє української части Галичини назви „Східна Галичина".

Противно думають приклонники назви „Галичина". Вони показують на факт, що сама назва „Галичина" походить від українського міста Галич. Галичина — се край, якого столицею був колись Галич. А сей край був український. Длятого, що в Галичині через короткий час панував один угорський король, а підчас розбору Польщі над Угорщиною панувала родина Габсбурґів, тодішня цісарева Марія Тереса зголосила свої претенсії до Галичини, яко до спадщини по угорських королях. Однакож в додатку до української Галичини Марія Тереса дістала ще й шмат польської території, яка до Галичини зовсім не належала. Аби про людське око оправдати і се, Марія Тереса злучила сей дійсно польський край з українською Галичиною під одною історичною назвою Галичини.

Такий спосіб зробилася Галичина українсько-польським краєм.

Однакож ся українсько-польська Галичина вже перестала істнувати. Для Поляків назва Галичина була завсіди образливою, бо вона означала прилученнє польського краю до українського в той спосіб, що цілий край, дістав назву українську. Коли Поляків щось успокоювало, то тільки те, що в тім краю з історичним українським іменем Габсбурґи віддавали всю владу Полякам. Якби на те, що Поляки ніколи були би того не стерпіли, щоби т. зв. західна Галичина носила назву Галичини. І скоро тільки явилась Полякам можливість відкинути назву Галичини, вони сейчас се зробили. **Ніхто з Поляків не називає тепер західної Галичини інакше як „Малопольска". Отсе є польська історична назва західної Галичини. А се значить, що західна Галичина перестала істнувати.** Коли ще є якась Галичина, то тільки ся, що за Австрії можна було називати й Східною Галичиною. **Але як нині нема вже західної Галичини, то нема найменьшої потреби називати Східну Галичину — Східною. Вона просто лишається тільки Галичиною, — одинокою Галичиною, яка є.**

Галичину таксамо нема потреби називати східною, як нема потреби називати Францію західною. Яка нема ніякої другої Франції, то й нема потреби додавати їй до назви якинебудь прикметники.

Галичина є тільки одна, ні східна ні західна. Се тасама Галичина, що була за князя Данила. Польська причепа до Галичини, додана Галичині за Габсбурґів, відірвалась і ми можемо тільки бути раді сему. Баба з воза, коням лекше.

Не досить того. Підчеркуваннє назви „Східна" Галичина може навіть викликати неодно баламутство. Коли Поляки вже офіціяльно відкинули назву західної Галичини з польського краю, який до Галичини за австрійських часів належав, то тепер самі Поляки можуть толкувати, ніби то Українці, виступаючи з претенсіями до „Східної" Галичини мають на думці тільки східну часть дійсної Галичини, тобто Галичини десь на схід від Львова, а західну часть Галичини (скажім від Буга до Сяну) лишають для Польщі. Поляки є майстри від подібного крутарства. Вони вже нераз в подібний спосіб покрутили і їм вдалося. Друге: підчеркуючи, що ніби нам ходить тільки о „Східну" Галичину, ми немовби зрікаємось Лемківщини, країни без сумніву української, хоч вона лежить, навіть після старого австрійського численння, в західній Галичині.

З уваги на те ми вважаємо, що одинока правильна назва для української Галичини є „Галичина" а не „Східна Галичина".

ГУЦУЛИ Й ГУЦУЛЬЩИНА
ЦІНА 25 ЦЕНТІВ.
Замовлення висилайте враз з грішми на адресу
UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

МОЖЕ ХТО СПРОМОЖЕСЯ ПОМОГТИ.

Володимир Лаврівський, син звісного віцемаршалка галицького Сойму, один з перших піонірів народнього відродження в Галичині, член-основатель Сокола-Батька у Львові, лежить спаралїжований у Львові при ул. Вроновській ч. 8. і примирає буквально з голоду. Може би хтось з американських земляків занявся збіркою для нього і посилав йому місячно 2—3 доляри. Коли хто хоче зложити одноразову лепту, може її прислати до American-Ukrainian Exchange, 30 E. 7th St. New York City, а звідси вишлеться її разом з иншими фондами до Львова. —13

ЩОБИ ВИМИНУТИ ВСЯКИХ НЕПОРОЗУМІНЬ!

Пригадується отсим, що есть лише одна народна інституція під контролею українського загалу, для продажи шіфкарт, пересилки грошей і для правних порад в старокраєвих справах, а то

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКЕ БЮРО

по анґлійськи:

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, INC.

Се бюро міститься лише під ч.

30 EAST SEVENTH STREET, NEW YORK, N. Y.

Всякі инші бюра з такою самою чи подібною назвою є приватними, з якими ми не маємо нічого спільного. 12-14

ВОЛОДИМИР КНІГИНИЦЬКИЙ, управитель.

Шведсько-Американська Лінія
24 STATE ST. NEW YORK CITY

СКОРА ОБСЛУГА ПАСАЖИРСЬКА З НОВОГО ЙОРКУ ЧЕРЕЗ ГОТЕНБУРГ ШВЕЦІЯ ДО **ДАНЦІГ**

S. S. STOCKHOLM відходить OCTOBER 1.
S. S. DROTTNINGHOLM відходить OCT. 15.

Третою клясою до ДАНЦІГ $135 і $5 податку воєнного. Подорож триває двайцять днів. Пасажири третої кляси їдуть в кабінах на 2—4 осіб.
Шведського віза невимагаєсь.
По шифкарти і по інформації о пашпортах голоситеся до льокальних агентів.
SWEDISH AMERICAN LINE: 24 State Street, New York.
CHICAGO OFFICE: 70 Jackson St., Chicago, Ill.

ДОПИСЬ ІЗ БЕРЛІНА.

(Від власного кореспондента).

Сензацією вчорашної днини був напад на мешкання полковника армії Семенова фон Фрайберга. Тоді, як полковника не було дам, явилася в його хаті поліція і забрала дуже важні документи. Чого пані полковникова не хотіла видати по добру, це була вона приневолена дати під грозою револьвера. Незабаром виявилося, що урядники поліції і тайні агенти, це були перебрані цивілісти мабуть з большевицьких кругів. В такий бандитський спосіб добули вони важні документи, — між иншими про смерть царя і царської родини. Мабуть ці документи не були їм на руку, тепер, коли советська Росія приневолена голодом, шукає зближення з капіталістичним світом. Але найстрашнійшого документу вони ніяк не знищать, а цим документом есть голод, голод якого історія не знає. Голодує мало що не вся Росія. Марево голоду висить також над двома третими України. Большевицькі напади, реквізиції збіжем, худоби й знарядів рільничих довели до того, що селянин не обсіяв, або зле обсіяв своє поле. На великих просторах не зорано землі, лиш здрапано бороною і кинено зерно. Прийшла посуха й посів пропав. Большевики знищили таким чином найбільший збіжевий шпіхлер, котрий тепер бувби їм так дуже придався. „Мондри Поляк по шкодзє!" Та Троцький мабудь і по цій шкоді не помудрів. Його орієнтальний фанатизм не знає ніяких границь.

Як каже жінка Горкого, Андреева, котра саме тепер перебуває в Берліні, 36 міліонів Москалів тікає перед голодовою смертю. Тікають на Сибір у Москву, а найбільше на Україну. По дорозі гинуть, трупи розкладаються, заразки холери й чуми множиться прекрасно. Україна — зачумлених мати. Що це не трівожні вісти ґазетярські, ані страхіття мозків, подразнених високою температурою, на це вам ось який доказ.

Німеччина вислала до Одеси окремий корабель, щоб забрати з большевицького раю, своїх горожан. Вчора прийшла до тутешнього міністерства справ заграничних вість, що корабель цей стоїть 30 кільометрів від Одеси іобїться причалити, щоб не розвести по Европі чуми. В Одесі чума майже ніколи не вигасала, а за панування комуністичних комісарів вона так розпаношилася як ніколи. Розносили чуму головно щурі, а тепер щур став найбільшим присмаком „буржуйського" стола.

Тутешні, німецькі комуністи грозять, що вони з оружем у руці приневолять свої співгорожан дати поміж голодуючій Росії. Того тільки й треба! Такаб ця поміч була, колиб помічники почали собі голови розбивати. Нам здається, що Горкій вибрав кращу дорогу. Він звернувся з проханнем ратунку до славного німецького письменника Ґергарта Гауптмана. І Німці помочі не відмовлять, це певно. Бо вони все таки народ Канта і Шіллера. Але, щоб поміч була успішна на те треба жертв добровільних, треба спокійної громадянської акції, а не нових комуністичних авантур, котрі все тільки нищать і розкладають, а нічого не творять, як це найкраще на Росії видно. Німеччина заледве сама себе виживлює, збіжа вона ніяк дати не може, але пішле лікарств і ліки, одно і друге найкращої сорти.

Це буде поміч для Росії? А хто поможе Україні? Ми не маємо уряду, не маємо значіння, до нашого голосу ніхто не прислухується. Мабуть треба тутешньому „Червоному Хрестови" робити перший крок. Та на жаль, він дуже слабосилий. Еміґрація не розуміє і не доцінює цеї одинокої української інституції, яка може знайти послух в міжнароднім Червонім Хресті. Поки що, берлінський український Червоний Хрест стоїть на датках двох українських громадян та на підмозі тутешнього посольства. Загал не дуже то цікавиться цею інституцією. А шкода! Байдужним требаб раз тільки заглянути до льокалю „Червоного Хреста", Passanerstrasse 17. IV., щоб переконатися, скільки доброго можнаб зробити нашим землякам, скільки там приходить обдертої, босої, окаліченої, обезвіченої, голодної української нужди. Хто не був хай загляне до модерного українського пекла.

Та ще есть друге огнище тутешньої біди, — це українська студентська громада. Числить вона покищо 54 членів. Здебільшого сама бідота! Хоче вчитися, так голод не дає. Деякому ніяк на виклад піти, бо черевиків нема.

Єсть тут комітет американського товариства християнської молодіжи. Він помагає бідним студентам. Дає по 400 марок (5 долярів) у місяць, наймає салю для сходин, купує книжки.

Але з нашої молоді не богато хіснується цею підмогою. Верховодять Москалі.

Цей сам комітет призначив великі гроші на видання російської популярної літератури. Богато книжочок вже надруковано, а кажуть що 250 манускриптів куплено від російських учених і літератів. Таким чином американська християнська молодіж чимало поможе російській культурі, доведеній большевиками до упадку, а з окрема російським письменникам-емігрантам.

Берлінські Українці зверталися до тутешнього бюра американської христ. молоді, щоб воно таке саме добре діло і для України зробило, бо ми чужим добром не будем сситі. Бюро приняло меморіял в цій справі, але казало, що вона рішиться в Америці. Треба, значиться, щоб американські Українці на місци поперли справу. Їх голос повинен знайти послух, тим більше, що книжки, які будуть видані в Берліні, дістануться також до Америки, значиться американська христ. молодіж зробить добре діло також для своїх власних співгорожан. Не есть ще з нашого боку жебранина, бо книжки остають власностю комітету христ. молоді, котрих їх розпродасть і дістане назад свої гроші. Продажа певна, бо наш народ голоден на книжки.

Коли мова про таку акцію то треба пригадати ще одну справу. В „Союзних державах" північної Америки істнує комітет помочі дітьом на територіях знищених війною. Головою комітету есть Гувер. Комітет зібрав до 1. мая б. р. суму 29.000.000 долярів. Це гроші при теперішних валютових діференціях прямо величезні.

Скільки потерпіли українські діти у Східній Галичині, на Поділлю, на Волині і т. д. цього навіть обчислити не годен. Скільки їх терпить ще й нині по всіляких, особливо польських таборах, і то не лиш матеріяльну, але й моральну нужду! Українські культурні інституції в Америці мусять вважати своїм святим довгом, подбати, щоб відповідна частина з цих 30 міліонів долярів була призначена на ратунок української дітвори. Не забуваймо, що **1 міліон долярів рівнається 2 міліярдам** марок польських! Але досить отсих пригадок, а то шановний читач скаже: „ти нам про Берлін пиши, а не навчай, що ми маємо в Америці робити!" Ваша правда, Земляче! Я певний, що Ви свій довг сповните як не мож краще. Рад би я сповнити так само добре свій обовязок кореспондента, та на жаль, воно тяжко. Що найцікавійші типи тутешньої громади виїхали купатися. Хто в морі а хто у Ванзее. Турула і дальше пріє над своїм хором та заходиться, щоб зимою поставити в Берліні українську оперу: Вечерниці Ніщинського і Лисенків Ноктурн. Хор Кошиця розбився, але оден з його членів збирає наново розбите товариство. Щасть Боже! Ми тільки й робимо, що розбиваємося на атоми. Пораб стреміти до синтези. Мабуть переаналізували вже всьо.

Всі ждуть вирішення Східногалицького питання. Від його в значній мірі залежить будучність цілої України. Галицькі Українці повинні супроти того всі як оден стояти круг свойого представництва, бо тільки тоді будуть з нами числитися ті що рішають нашу судьбу. Така наша гадка.

Брень.

НА УКРАЇНУ

Прямі получення до всіх портів України. Добрий харч і подостатком. Осібні кімнати. Обширні місця на деку. Всякі вигоди новітних кораблів.

RED STAR LINE

Кораблі відізджають кождого тижня
Pier 58-62 North River, New York

Finland, Zeeland, Kroonland, Lapland	Антверп, Шерборг, Плимавт	1. жовтня, 10. верес., 17. верес., 27. верес.
Samland, Gothland	Гамбург, Лібава, Данзіг	15. жовт, 22 вересня

Лише 3-та кляса.

AMERICAN LINE

Manchuria	до Гамбург і Данціг через Шерборг	6. жовт.
Mongolia	до Гамбург і Данціг через Шербург	8. верес.
Minnekada	до Гамбург і Данціг	22. верес.

WHITE STAR LINE

Adriatic, Olympic	до Щерборг, Савтгемптон	5. жовт., 24. верес

INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE CO.
власник 116 кораблів—поємности 1,250.000 тон.
9 Broadway, New York City
або місцевих агентів

United States Lines

ВІДІДЕ З НЮ ЙОРКУ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ ПРЯМО ДО БРЕМЕН І ҐДАНЬСКА

POTOMAC ....SEPT. 22, NOV. 5, DEC. 24
HUDSON ....OCTOBER 15, DECEMBER 3
PRINCES MATOIKA ....OCT. 22, DEC. 10

Коротка дорога до Чехо-Словакії і Галичини через Boulogne.
OUD NORTH STATE....................SEPT. 20
CENTENNIAL STATE....OCT. 11, NOV. 15, DEC. 15
PANHANDLE STATE ....OCT. 25, NOV. 26, DEC. 27
Всі пасажири 3-ої кляси дістають кімнати з 2, 4 і 6 лiжками.

ПРЯМО ДО CHERBOURG і BREMEN
Поспішні і найбільші кораблі під американською флаґою.
AMERICA ....SEPT. 28, NOV. 1, NOV. 29
GEORGE WASHINGTON ....OCT. 4, NOV. 8, DEC. 8

Зголошуйтесь до корабельних аґентів

UNITED STATES LINES
45 Broadway, NEW YORK—Phone Whitehall 2050
ROOSEVELT STEAMSHIP CO.
MOORE & McCORMACK CO.
UNITED AMERICAN LINES
Менаджери Плавби
з рамени U. S. SHIPPING BOARD

ЯК НАВЧИТИСЯ МОВЧАТИ?

Кождий знає про ту сварливу бабу, що то пішла до панотця поскаржитись на чоловіка, за те, що її бе. Пан-отець вислухавши скарги, велів бабі брати до рота священу воду, коли тільки заноситься на сварку з чоловіком, і держати воду в роті так довго, доки не мине небезпека сварки. Це помогло і чоловік не бив баби. Подібне сталось і в Ню Йорку. Живе собі там чоловік і жінка, мають діти, мають і маєточок, такий-сякий і добре жилосьби їм, колиб не сварка. Що-дня жінка так розтарахкочесь, що хоть з хати втікай. Ба але чоловік був шевцем, мусів в хаті сидіти, мусів і бабі відповідати. Слово до слові, ба й горшки та копита по хаті літали. Налякані діти тікали з кута в кут, бо сварка батьків таки добре відбивалась на них. Таке пекло в хаті було що-дня. Аж за порадою доброго чоловіка заключили письменну умову на 9 літ до себе нічо не говорити, тільки письменно порозуміватись. І додержали умови обое, а коли минуло 9 літ, наново заключили умову і жиють щасливі... Так в Америці, але у нас ледви би це удалобся. Наші жінни не видержалиб...

СМІХУ ДО РОЗПУКУ

найдете у львівськім сатирично-гумористичнім Ілюстрованім журналі

„БУДЯК"

який надіслано до видавництва „Свободи" в кількадесять примірниках. Поодиноке число коштує 5 цнт. Можете замовити отсі числа: 10, 11. Подвійні числа по 10 цнт. Вишлеться сейчас.

До набуття у
"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ГОДИННИК З ЗОЗУЛЕЮ.

Годинник з зозулею зв. Coo-Coo Clock держить незвичайно точно час. Він в дійсности держить час ліпше як які инші годинки в торговлі, бо доказаним є, що всі ліпші годинки є ті, що мають важки. Спружиновий годинник ніколи не буде так добре держати час як годинник з важками, бо коли накрутите спружиновий годинник, то з початку спружина є за сильна і годинник іде за скоро, а при кінци знов спружина слабне і годинник іде поволи. Зате годинники з важками ідуть все рівно, і се дає ясний доказ, що годинник з важками держить час докладно. Найкращою річею в сім годиннику є птиця зозуля, яка криєсь в скритці за дверцями, а коли прийде час удару години і пів години, ся мила птиця в природнім виді отвирає двері і виходить на фронт, стріпує крилами, порушує дзюбом і кукає години. Те виглядає так природно, що многі люди думають, що се правдива птиця. Кромі сего се є гарна окраса для кождої хати. Різблені цвіти є в природних красках. Ціна $12.75. Той самий тілько троха менший і має иншу обробу і так само кукає як і той дорозший, тільки меншого розміру, а ціна всего $9.95. При замовленню просимо виразно зазначити, котрий годинник хочете. Вишліть $2.00 задатку а решту заплатите тоді як Вам пакунок принесуть до дому. 12m30

Пишіть на адресу:
UNION CLOCKS CO., 748 No. Robey St., Dep. 50, CHICAGO, ILL.

В. БІЛИНСЬКИЙ.

З СУЧАСНОГО ЖИТТЯ НА ЛІВОБЕРЕЖЖЮ.

(Продовження).

Дуже часто, особливо на Полтавщині і Катеринославщині бувало таке, що против непосильної роскладки на продукти, збройно виступає ціле село, а то й кілька сіл (пр. в миргородському повіті полтавської ґубернії, александрівському повіті катеринославської ґуб.). Горе тоді повставшим, бо по большевицькому законови села такі оддаються на протязі доби на повну ласку китайсько-латишських карательних відділів, які можуть робити з мешканцями, що самі захочуть: Убити, знасилувати, ограбити, а хоч спалити ціле село і за це не бути перед ніким одповідальним. Годі тоді описати картину нечуваного жаху і нелюдського своєвільства в такому селі. Наслідком отаких великих репресій на селі, зараз росте між селянством незвичайна ненависть до комуністів і їхніх совітів яко носителів зненавидженого комунізму. А що головними розсадниками большевизму на Вкраїні є Москалі, то селяне Лівобережжа придумали тепер для них спеціяльну іронічну назву, що по мужицькому пояснює сучасні україно-московські стосунки, а саме назву „союзників". Словом „союзник" обозначають зараз селяне цього московського насильника-большевика, що став необмеженим паном їхнього добра. На зїздах безпартійних селян, скликуваних большевиками для налаштування своїх стосунків до села, селяне заявляють комуністам отверто, що од совітської влади вони не сподіються нічого доброго і даремні всякі большевицькі зусиля здобути собі ласку села. Найкращим доказом селянської ворожнечі до большевиків, це *in crescendo* численні селянські повстанчі загони, що знаменито розиваюють цілі большевицькі полки, нападають на повітові міста (пр. в маю місяци був занятий Миргород, Ізюм), припиняють потяги, та нищуть комуністів (свідком такої події був я на початку червня в Селещині під Полтавою), а що найголовнійше, так це не дають харчовим большевицьким відділам зібрати з провінції сільські продукти. Селяне влучно віднайшли Ахілеву пяту большевицької змори і бють в ню цілою силою. Харчова справа, це справа, яка, на гадку Леніна, має рішити дальшу долю большевизму. Вже тепер голодають так гнізда комунізму як Петроград, Москва, а на Вкраїні Харків і Катеринослав, де фунт хліба 5000 руб., сала 20,000, одно яечко 1000 руб., шклянка солодкого молока 1200 руб., фунт цукру 18—20 тисяч руб., при чому не треба забувати, що ціни на продукти споживні ростуть не по дням а годинам. Селяне, чудово орґанізувавшись в узброєні партизанські відділи, рішучо не допускають до збірки продуктів. Все населення, мов у змові, всіх сих докладає, щоб не дати ні шматка хліба або сала дармоїдам-комуністам. А коли і вдасться силоміць зібрати з села роскладку, так поки вона дійде до призначеної цілі, з неї остається дуже мало, бо скільки соток тисяч пудів зібраного силою з селян зерна пропало по не вкритих дахом шпіхлірах, або розкрадено тими-ж таки аґентами, що його збирали, або иншим начальством? Скільки викинено з ваґонів тисячів пудів мяса, засмердівшогося од невмілого уходу за ним? Пригадую собі, що перед самим Великоднем на станції Купянск харківської ґубернії викинено цілий ваґон засмердівшихся убитих курей і три ваґони перемерзлої картофлі. Явища ці цілком не виїмкові, але на порядку кождого дня і хто не вірить большевицькій господарці в зберіганню сільських продуктів, най візьме перше лучше число якої небудь большевицької ґазети (найліпше „Економическая Жизнь"(, а знайде там чимало нарікань самих комуністів на невмінне поводиться з сільсько-господарськими продуктами, які од цього пропадають в величезній кількости. Це з ґазет, а що діється в дійсности? Селян, що добре бачуть, куди йде їхнє добро, незвичайно це болить, і тому цілком зрозуміло, чому бються вони зараз до загину з большевицькими харчовими відділами. Хоча зараз на останньому російському зїзді совітів роскладку на сільські продукти скасовано а замінено її продналогом, це ні трохи не поліпшуть харчової справи, бо по перше, большевицькі харчові орґани на місцях страшенно погані і нездатні до сповнювання тих обовязків, які на них накладає центр, а по друге, селяне рішучо підуть против всяких заходів продовольчої політики большевиків.

В великому промислі панує повний застій. Великі фабрики і заводи з браку вугля та машин з фільософічним спокоєм глузують з отчайливих большевицьких стремлінь наладити великофабричне життя, та дати населенню бодай мінімальну кількість мануфактури. Большевицькі верховоди чудесно розуміють значінне великофабричного руху для цілої країни, коли од його істнування ставлять в зависимість дальшу долю большевизму, бо після слів Леніна на останньому зїзді Р. К. П. російської комуністичної партії) тільки великий промисл зреалізує соціялізм, заспокоїть товарами бодай мінімальний голод населення, та зєднає світський владі селянство. Трудно точно узнати, який процент (хоча страшенно малий) великих фабрик і заводів вдалось большевикам пустити в рух, бо їхні ґазетні звістки дуже а дуже часто говорять неправду подаючи, що такі а такі то заводи пущені в рух, підчас коли за браком машин, сирівцю або топлива ніхто й не думав про їхнє налаштування. Що ціла промисловість як на Україні так і в Росії за виїмком мінімально малого числа фабрик є в цілковитому супокою, про це свідчить там невиданий ніде в світі голод на мануфактуру, бо пр. черевики коштують 300.000 руб., чоботи 500.000 руб., суконне убрання од півтора до двох міліонів руб., сорочка з простого льняного полотна тисяч 30 і т. д. Не згадую вже про вироби чи то зелізні чи иншої породи, бо тепер тільки ходить про заспокоєння елементарних життєвих потреб.

Та найгірше стоїть справа з транспортом, оцим руховим нервом всякої країни. Тут большевики, мимо всіх своїх горячкових старань і аґітацій постійно йдуть взад. По їхнім звісткам 50% хорих ваґонів одремонтовується незвичайно вяло, а що до паровозів, то колиб вони направляли їх найкращим способом, то скінчили-б їхній ремонт не швидче 1925 р., при чому не узгляднюється нищення паровозів біжучим залізничним рухом, не предвиджується ріжних несподіваних перепон пр. дуже частих катастроф при битві з повстанцями на зелізници, недогляду служби і т. инше. Тому оцю надію на покінчення ремонту паровозів 1925 р. треба швидче брати як *pium desiderium*, а не як фактичний стан большевицької продуктивної роботи. О скільки мені відомо за цілу весну ц. р. харківський паровозобудівляний завод випустив всього три одремонтовані паровози, а в Луганську справа стоїть ще гірше. Другою незвичайно болючою перепоною при наладженню транспорту, це брак топлива. З Донецького кряжу мимо всяких большевицьких заходів і аґітацій получається страшенно мало, а й то треба одсилати на московські центри. Нічого не помагає й це, що через свою незвичайну економічну вагу оддїлено Донецький кряж од України і передано його безпосередно в руки Москви, бо в результаті на Вкраїні вуглем отоплюються паровози тільки в районі Донецького кряжу, але вже на Полтавщині приходиться топити дровами. Дому буває й таке, що поїзд стає посеред степу і розводе сирими дровами пару, або попросту не вистарчає топлива і треба свіжим паровозом підтягати поїзд до станції, щоб там зарадити лихови. Третьою серіозною перепоною зелізничного руху на Лівобережжю, це робота повстанців. Ріжними способами зупиняють вони проходячі потяги, контролюють в них товари або пасажирів, зривають мости (в травні місяци спалено міст по дорозі до Александровська і другий до Чапліна Катеринослав. ґубернії) і нищать ваґони та паровози. Пригадую собі один доволі химерний спосіб затримання повстанцями в початках травня ц. р. поїзду коло станції Коломаки на дорозі Полтава-Харків. Намазали салом на дві верстви рельси і тим способом зупинили поїзд. А що поїзд був пасажирський, то повиймали з його комуністів і военних, а останню публику пустили. Тому по всьому Лівобережжю кождий поїзд має зараз при собі военну охорону з кулеметом на самому чолі паровоза, що одначе при наглих повстанчих нападах мало помагає, бо если кождого дня приходиться по всіх лініях Лівобережжа вслід за поїздами висилати ще броневики з доволі численною залогою. Не рідко трапляється й таке, що повстанці без особливих труднощів перекидають й самого броневика з його залогою, а паровоз роблять нездатним до дальої їзди. Найнебезпечніші на Лівобережжю з огляду на повстанчий рух є такі лінії: Харків-Лозова-Севастополь, Харків, Полтава-Кремінчук, Полтава-Київ. Деякі лінії як Славянск-Лозова-Полтава з браку топлива є цілком для руху замкнені. Досі пасажирські сполучення є такі: Харків-Севастополь раз в тиждень, Харків-Ворожба-Київ раз в тиждень, Харків-Полтава-Кремінчук двічі в тиждень, Харків-Луганск по північно-донецькій лінії раз в тиждень (може зараз є закрита, бо пропоновано давно) і Харків-Москва щодня. Ще ранньою весною в большевицькій пресі часто були згадки, а навіть вже офіціяльні роспорядження про негайне одчинення для пасажирського руху бодай раз в тиждень всіх зелізничих доріг на Лівобережжю, але минає літо, а справа та не тільки, що не вдалася, але в червні місяци були в Харкові балачки з зелізничних колах, про можливість закриття большевиками північно-донецької лінії, як дуже неспокійної од повстанців, що обстрілюють буквально кождий поїзд, а часто зупиняють його і забирають товари, які роздають населенню.

(Конець буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Григорій КУНАШЕВСЬКИЙ
Представитель всіх Корабельних Ліній.
АҐЕНЦІЯ ЗАЛОЖЕНА в 1910 р.

ШИФКАРТИ ДО КРАЮ
через Антверпен, Бремен, Гамбурґ, Роттердам, Ґданьск і Трієст, на найлутших і найскорших кораблях.

СТАРАННА ОПІКА ДЛЯ РОДИН.

Пересилка і виміна гроший після курсу дня. ВІДІЖДЖАЮЧИХ ДО ВИМІНИ ГРОШИЙ НЕ ЗМУШУЄСЬ.

По належні інформації і аплікації на пашпорти удавайтесь до знаного всім від много літ ГРИГОРІЯ КУНАШЕВСЬКОГО, на адрес:
G. KUNASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N.Y.
За добру обслугу дістаю від многих подяку, сподіюсь задоволити і Вас.

ШИФКАРТИ
продаємо дешо по компанічних цінах на всі лінії до Галичини і з Галичини і до всіх частий світа.

ПАСАЖИРІВ, котрі їдуть до краю ми стрічаємо на стаціях, забираємо їх на нічліг до власного чистого і здорового еміґраційного дому, опікуємо ся їх пакунками, котрі на жадання також асекуруємо і перетримуємо їх пакунки безплатно у своїм стороджі аж до дня від'їзду корабля.

ПАШПОРТИ вистараємо ся зовсім безплатно.

ГРОШІ посилаємо до всіх місцевостий рідного краю по деннім курсі телеґрафічно, чеками і почтою і даємо за гроші повну ґваранцію. Після доручення гроший даємо оригінальні посьвідки від осіб, котрим переслано гроші.

ВСІЛЯКІ старокраєві справи судові і нотаріальні успішно полагоджує наш нотар.

Також у всіх прочих справах уділяє совісної поради і дає чесну, скору і точну обслугу найстарший

УКРАЇНСЬКИЙ БАНКИР
на розі Третої Еві і 6-тої улиці в Ню Йорку.
HENRY C. ZARO, BANKER
39 COOPER SQ. DT. U. NEW YORK, N. Y.

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ
ВПРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ З НЮ ЙОРКУ ДО

ГАМБУРҐ	3 кляса	$125	і $5 податок
ДАНЦІҐУ	" "	$135	
ЛІБАВИ	" "	$145	

ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДВОШРУБОВЦІ ВІДПЛИВАЮТЬ
„ЛАТВІЯ" - - - - - - 21. ВЕРЕСНЯ
„ЕСТОНІЯ" - - - - - - 5. ЖОВТНЯ
Також новий прама лінія між Лібав — Данціґ — Галіфакс, Канада.
Зарезервуйте місце у наших уповажнених агентів у вашому місті, або
BALTIC AMERICAN LINE, INC., Gen'l. Pass. Agents, 9 Broadway, New York City.
K. W. KEMPF, Gen'l Western Agent, 120 N. La Salle St., Chicago, Ill.

ШЛЕМО КОЖДОМУ, КТО СОБІ ЗАМОВИТЬ НЕЗВИЧАЙНО ГАРНУ ПОВІСТЬ О. КОБИЛЯНСЬКОЇ
В неділю рано зілє копала
ЦІНА ЛИШЕ 75 ЦЕНТІВ.
Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:
UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
20 East 7th Street, New York, N. Y.

КОЛИ ЗАМІРЯЄТЕ ВИСЛАТИ ГРОШІ ДО КРАЮ,
або КУПИТИ шифкарту для себе або для родини, потребуєте ПОЛАГОДИТИ краєві нотаріальні справи, або хочете найти собі БАНК для Ваших ощадностий, то пишіть або прийдіть особисто до:
BOSAK STATE BANK SCRANTON, PA.

УКРАЇНЦІ
Їдучи до ГАЛИЧИНИ у нас дістанете осібні КАЮТИ на найбільших поспішних кораблях, котрі їдуть просто і без пересідання до Гамбурґа, Бремен, Ґданьска і других портів.
ПАШПОРТИ виробляємо дистовно в кількох днях, аплікації виповняємо безплатно.
Даємо особливу опіку для родин і партій.
Від хвилі приїзду до Ню Йорку заопікуємо ся Вами і Вашими баґажами.
На жадання асекуруємо баґажі аж до Вашого дому.
Посилаємо гроші до Галичини і других країв телеґрафічно і почтою по деннім курсі і з повною ґаранцією.
Полагоджуємо успішно всілякі судові і земельні справи в старім краю.
Ціна шифкарт на кораблях, котрі їдуть без пересідання, через Гамбурґ і Бремен до Львова 131 долярів, через Шербурґ до Львова 99 долярів.
Особливу увагу звертаємо на великий корабель МАВНТ КЛЕЙ, котрий їде просто до Гамбурґа на 15 вересня.
По всі інформації і розклад кораблів пишіть, або приходіть до:
MORRIS ENGEL, BANKER,
129 GREENWICH STREET, NEW YORK, N. Y.

ДОПИСІ

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Жидівські наймити при роботі.

Як у кождій місцевости, так і у нас в Трентон можна подибати жидівських, затуманених московською дурійкою наймитів. Дня 28. серпня б. р. устроїли вони віче, якого цілию було визволенне Галичини з ляцької неволі московськими спасителями і протест проти позички національної оборони Східної Галичини. На се віче мав приїхати кудлатий екс-комісар Дмитришин.

Наші націоналісти, почувши про большевицьке збіговиско, явилися на нім громадно, щоби послухати, яким способом хочуть нас визволяти жидівські аґенти. Віче мало бути отворене о годині 2.30 пополудни. Надійшла вже й 4-та година, а екс-комісара нема. Наші мальчики щось собі пошептали і отвирають віче самі. Вибирають предсідателя і секретарів. Предсідателем вибрано П. Лапця, з ліво-сторонного крила, а секретарями Г. Кавку і П. Ривагу (оба шовіністичного духа). Націоналісти не протестували проти того вибору, бо се є нарід свідомий і розуміє, як треба на вічу заховуватися. Не так вони зробили, як роблять большевицькі ревуни на всеукраїнських вічах: товчуть ногами, гейби той осел, що в жнива відганяє від себе бомки. Одним словом: наші люди дали большевикам свободу ділання.

Першим „спікером" був знаний тут у нашій околици зі свого скавуління „таваріш" Гнатко Черниxівський. Сей жидівський авантурник, анальфабет, почав плести про визвіл Галичини та протестувати проти позички національної оборони. А що він не виріс в селі між людьми, тілько в лісі, в гаях брідського повіту, тож не диво, що він нічого не видів і нічого не розуміє, окрім того, що тепер прочитав в „Єжедневніх". Його ціла балаканина аж кишіла від таких червоних слів, як „буржуї", „контрреволюціонери", „зрадники", „запроданці" і т. п. Підчас його „спічу" з задних рядів чути було голоси: „Ех, коби я мав гнилі яйця, то я би йому зараз ту довгу кушку розбив!" Не довго анальфабет Гнатко ляв ті помиї, бо йому скоро мазниця висохла. За пятнайцять мінут вже був цілком жовтий і здавалося, що ось-ось повалиться до долу.

По нім дістав слово п. М. Кізима, котрий в коротких словах опрокинув всі дурні наклепи попередного „спікера", а між иншим вказав, що галицьку пожичку можеться купувати, бо за неї ручить Англія, котра підпирає справу галицьких Українців.

Тут вчинилося замішанне зі сторони большевиків. У ту хвилю зявився ожиданий большевиками бесідник, але не Дмитришин. Він був середного росту і віку, та мав з собою вязанку ґазет ріжного рода. Годі було довідатися, що то за оден і відки; мабуть з Нюарку або з Філядельфії. Представили його публиці: товариш Богданко. Він почув те замішанне і пізнав, що тут має до діла з численною опозицією правих. Сейчас взявся до реферату на тему визволення Галичини російським пролетаріятом і проти позички національної оборони. Хитрий собі большевик! Він майстерно обробив той свій реферат, аби не стягнути на себе гніву правих, і малював усі ті події, котрі вже проминули і котрі народови вже добре знані. З його двогодинного базікання вийшла ціла копиця сіна, а в результаті всі Лейбові попихачі вийшли з того віча з думкою, що ніхто нас не визволить, тільки большевицький пролетаріят разом з нашими кацапами, ревунами і хуліґанами. Маші праві пішли домів з тою думкою, що ляцькі опришки і московська зволоч є одно і тесаме сміттє, і проти тих обох ворогів ми мусимо боротися завзято, щоб не дати їм над собою панувати.

При кінци віча було кілька запитів, як от: Хто нас визволить? Які кляси мають бути в комуні? Чому большевики відступили з Галичини? Як большевики такі добрі спасителі, то чому вони запродали одинайцять міліонів робітничого народу? На то всьо референт відповів так, що всім очи загладив московською дурійкою і тим раєм, який „Єжедневні" такими красними фарбами малюють. Тут бесідника так загнали в сітку, що він не міг з неї вимотатися. Приміром п. М. Кізима каже: „Як з Радянської України пролетаріят може нас висвободити, коли він сам є в большевицько-московській неволи?"

По думці большевицького бесідника галицький нарід висвободиться з ляцької неволі аж тоді, як зробить в себе революцію разом з радянським пролетаріятом і прийме московську диктатуру. Чиж се не варяцтво затуманених мошенників?!

Большевицький проповідник не хотів з нашими людьми богато говорити, бо... спішився. В 8-мій годині мало відбутися друге інтернаціональне віче в гали Y. M. C. A., і воно відбулось. Там Жиди зібрали до 350 долярів. Наші мальчики хотіли ті гроші рахувати, але Мошко забрав їх до своєї кишені, кажучи: „Ти дурний гой! Ти маєш тільки зо штиком вигнати великий буржуй, а роши то наш ґешефт!"

Такі то чуда діються в двайцятім столітті з тою темною масою, котра себе називає свідомим пролетарем.

Обсерватор.

СПРІНҐ ВАЛЕЙ, Н. Й.

Поклик до Українців у Спрінґ Валей.

Учітеся, брати мої,
Думайте, читайте,
І чужого научайтесь,
Й свого не цурайтесь!

Т. Шевченко.

Три місяці минає від того часу, як у нашій місцевости зорганізувалась українська народна школа. В кождого з тутешних Українців є по кількоро дітий, котрі можуть ходити до сеї школи. Але чи вони ходять?...

На превеликий жаль мусимо тут заявити, що знаходяться в нашій громаді такі батьки і матери, котрі мало дбають про свої діти. Замісць післати свою дитину до школи, недбалі родичі пускають її самопас на улицю, а там то вона вже повиучується такого, про що тут навіть не випадає згадувати.

Нерозумні родичі жалують заплатити за свою дитину тих пару центів на місяць учителеви за науку, а зате не жалують що вечера післати ту свою дитину на „мувінґ пікчерс". Чому такі недбалі родичі не застановляться над тим, що з їх дитини буде?

Кождий батько і кожда мати стараються, щоби їх дитина була гарно вбрана; щоби, як вийде на улицю, люди з неї не сміялися. А чи щастє дитини лежить у гарній одежі? Дайте ви своїй дитині те, що для неї в життю є конечно потрібне; дайте їй те, без чого гірко на світі жити: дайте своїй дитині науку, дайте їй освіту, дайте такий скарб, котрого вода не забере, огонь не спалить, злодій не вкраде.

Неодин батько і мати кажуть: „Ходить моя дитина до школи англійської, то се для неї вистарчить. А нащо здасться дитині наука в українській народній школі?" Хто так говорить, той ошукує самого себе, а що гірше: кривдить свою власну дитину і свій власний нарід. От подивімся на инші народи; подивімся на Жидів, Німців, Чехів, Поляків і т. д., як вони красно дбають про виховання своїх дітий. Будьте певні, що Жид або инший розумний член свого рідного народу ніколи не скаже, що його дитина ходить до школи анґлійської і се для неї вистарчить. Він платить, і то нераз дорого платить, за науку своєї дитини в своїй рідній мові, щоби та дитина виросла на потіху своїм родичам, а на пожиток, або і на славу, свому рідному народови.

От у нашій місцевости є вже богато дорослих українських дітий, про котрих виховання родичі не дуже старалися. Чи є яка користь з тих дітий для їх родичів і для нашого народу? Їх діти ходять мов блудні вівці. Вони нині встидаються не лише свого народу, але навіть свого батька і матери!

Нехай отже наш голос не буде голосом вопіющого в пустині. Ми відзиваємося до Вас, Батьки і Матери, щирими словами: Не жалійте для своєї дитини такого корму, без котрого їй буде гірко на світі жити. Сповніть свій батьківський обовязок! Нехай Ваші серця не будуть такі закаменілі! Посилайте свої діти до української школи, нехай вони там навчаться, як любити і шанувати свої народні святощі, свій рідний, поневолений нарід і свою заплакану Неньку Україну!

Ми нині читаємо в часописях зазиви наших поневолених братів з нашого рідного любого краю, а в тих зазивах наші старокраєві родимці просять нас і наказують, аби ми не забували про національне виховання своїх дітий; аби ми посилали їх до своєї народної школи, бо наші діти — то будучність нашого народу!

Тож Ви, Батьки і Матери, учуйте той розпучливий голос наших братів з рідного краю і сповніть свій батьківський обовязок! А коли Ви будете дбати про свої діти, то тоді буде слава і честь для Вас.

ЗА ШКІЛЬНИЙ КОМІТЕТ:
Іван Брега, предсідатель
Кость Роговський, кас.
Дмитро Гнилишин, секр.

ДОБРА ФАРМА до продажи коло міста Amsterdam, N. Y., без аґента: 62 акри землі, 7 покоїв дім, мурована стайня, стодола, 2 возівні, кузня, 2 курники, 2 коні, 4 корови, 2 ялівки, 3 безроги, 100 курий, 4 акри картофель, 2 акри корни, 25 возів сіна, 8 возів вівса, 30 бушлів жита і вся машинерія господарська. Ціна $3.700, вплати $2.000 а решта на морґич. Прошу голоситись межи 6—10 вечер.
PAUL KUTYNSKI,
263 Avenue B, межи 15-16 улицею, 3th floor, New York, N. Y.
12-17

УКРАЇНСЬКИЙ БАЗАР І КНИГАРНЯ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА
має великий склад книжок всякого рода: Історії, Повісти, Оповідання, Байки, Співаники, Молитвенники, Церковні Книги, Образи релігійні і патріотичні, Стінні календарі, Переписні картки і много инших річий як: Вишивані сорочки, Обруси, Фартушки, Кравати, Хустки, Взори до вишивання, Канва і Нитки Д. М. С., Вироби з коралників, Ґердани женські і мужеські, пацьорки і варстатики до роблення пацьоркової роботи. Катальоґ даром. Адресуйте: 98m—
UKRAINSKA KNYHARNIA,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ГУСЯЧЕ ПІРЄ ПО РІДКІЙ НИЗЬКІЙ ЦІНІ

Видана щ о й н о книжочка „Прямо з фабрики" розкаже Вам як можете набути санітарне піря, на ковдри, перини і подушки, продаване на фунти. Як хочете дешево дістати се піря, то напишіть до нас по книжочку і пробки піря. Висилаєсь даром. Пишіть сейчас до: *American Feather & Pillow Co.*, Desk F-27, Nashville, Tenn.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Погребники

Без ріжниці в котрій стороні Шікаґо або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і заощадіть гроші. 3бпсв-
2231 W. Chicago Ave.
Телефон: Seeley 4252

ПОВЗДЕРЖНІСТЬ ВІД АЛЬКОГОЛЮ.

В північній Америці є виданий закон, який обовязує здержатися від питя горівки. Вже перед війною в Америці була широко поведена аґітація абстинції (повздержности). Давне щасливе життя в Америці треба приписати власне тому, що мало було там піяків. Але всеж таки піяки були а ще більше було таких, що хоч налогово і не пили, то часом радо потягнули собі чарку дві.

Один Анґлієць каже, що заказ пити відбивається зле власне на тих, що тільки часом для простого підкріплення пили чарку горівки. Бо коли давнійше випив хто навіть дві три доброї нефальшованої, це йому не пошкодило; за те тепер, коли горівки явно не вільно виробляти ані продавати, появилася по шинках фальшована, якою дуже часто люде затроюються і вмірають більше як колись — і то майже самі невинні, бо правдивим піякам і фальшована вже не шкодить. Отже Америка в клопоті, чи терпіти далі таке лихо чи скасувати закон і сказати: Хто хоче, нехай пє.

ЧОМУ ПОБІДИВ АЛЕКСАНДЕР ВЕЛИКИЙ.

Александер Великий був Македонцем а найновіші події говорять, що був Славянского походження. Він дістався аж до Індій і підбив велику часть Азії. Притім був так смілий, що не знав о жадних перешкодах, а як були які то їх переміг. Діеписці подають, що він радо забавлявся, радо випив доброго вина і що се вино давало йому силу, життя і енерґію. В тих часах мочили у вині лічничі зіля, яке знавці збирали при місячних ночах по верхах та скалах, позаяк на таке лічниче зіля несміла впасти ранна роса. Днесь виробляється також подібне вино, з осторожно назбираних лічничих зіль а вино се виробляє фірма Bosak Manufacturing Co., Scranton, Pa. Продаєся воно в кождій аптиці а тримають його і по ліпших ґросерних. Якби однак його не мали, пишіть на повисшу подану адресу фабрикантів. Се вино додасть Вам енерґії, повного життя і охоти до життя, позаяк є виробляне тільки з найліпших лічничих зіль та з чистого виноградного вина. Хто се вино пробував, кождий собі його вихвалює, позаяк воно додає все те, що сильний мущина потребує до життя. Попробуйте а не пожалуєте. (Огол.)
Sept. 9,12,14

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймається. — За одноразове оголошення в сій рубриці платиться 2 цнт. від слова. За більше разів по 1½ цента за слово за кождочасне поміщення. Двоазове оголошення з 5 стрічок $1.00.

ПОШУКУЮ ПАРТНЕРА до заложення дуже доброго інтересу, котрий принесе на чисто понад 300 долярів на тиждень. Голоситись, подаючи свій вік і до якої приналежите громади в краю і повіт. M. SENKUS, 249 East 82nd St., New York City. 11-14

Пошукую маляра **МИХАЙЛА РОЗДОЛЬСЬКОГО** з Рочестер, а перенісся в невідоме місце. Прошу його самого або хто про него знає, зголоситись до: ANTIN FEDOROWICZ, 109 Center Ave., North Tonawanda, N. Y. 12-13

ПОВІДОМЛЯЮ всіх, кому на сім залежить, що моя теперішна адреса така: REV. BASIL HRYVNAK, 43 Rittenhouse St., Simpson, Pa., Lacka. Co. 12-13

ГЛЯДАЄ ПОСАДИ ДЯКОУЧИТЕЛЬ, знаючий учити і провадити хор, театральні вистави як рівнож усе, що входить в працю дякоучительську. Знає напів галицький і угорський. Посаду може обняти від 1-го октобра 1921 р. Ласкаві зголошування прошу писати до: Diakouczytel M. P. S., 83 Grand St., Jersey City, N. J. 12-13

ДЯКОУЧИТЕЛЬ іспитований маючий 20-літну практику, з добрим голосом, уміючий провадити хор, так церковний як і світський, учити діти в школі, а також і вечеркові вистави, концерти і т. и., пошукує посаду. Ласкаві зголошення прошу слати на адресу: DIAKO-UCZYTEL, Box 280, Nanty Glo, Pa. 11-14

ПОТРІБНО ДІВЧИНИ або старшої женщини до домашної легкої роботи у приватної фамілії, три в фамілії, нема дітий. Мусить знати троха по анґлійськи говорити і варити попросту. Грубше праня висилаєся до пральні. Мусить бути охоча і чисто триматися. 50—55 долярів місячно і повний харч. Догідні услівя праці і стала робота для порядної особи. Телефонуйте: Скайлер 6772, Місес Р. Б. Фарквар або прийдіть просто до MRS. R. B. FARQUHAR, 2178 Broadway, Apt. 9 West, New York City. 11-14

КОЛИ ХОЧЕТЕ КУПИТИ ФАРМУ, то напишіть до нас і подайте свою адресу а ми вишлемо Вам катальоґ з ріжними фармами безплатно. S. KAPLAN, 276 Grand St., New York, N. Y. 07-19

НА ПРОДАЖ — 97 АКРІВ ЗЕМЛІ З ЛІСОМ
в місті Woodbine, N. J., Cape May County, по 12 долярів за акер, 15 мінут ходу від міста, в місті є 6 фабрик. Голоситись устно або писемно до: 95-
T. J. HRYCEY & CO.,
329 So. Fourth St., Philadelphia, Pa.

КАРТИ ДО ҐРАНЯ.
Коли ходить о добрі карти — ми їх маємо.
Карти секретні, маґічні, читкі, витягаючіся і всякі другі, продаємо до показування штук. Ілюстрований катальоґ карт за 10 цнт. F. ZAKOWSKI, (Dep. 9), 610 East Girard Ave., Philadelphia, Pa. 00c17

ВЕЧІРНЯ І УТРЕНЯ.
Часть перша обнимає богослуженя на неділі і празники подвижні з каноном покаянним, богослуженем страстного тижня, службами общими святим, евангеліями воскресними рядовими і календар цілого року з пасхалією. Ціна $4.00
Часть друга обнимає богослуженя на празники неподвижні з предпразденствами та на неділі цілого року, з царськими часами і великим повечерієм на Богоявлене, Благовіщене і Рождество Хр. і календар цілого року з пасхалією. Ціна $4.50
Хто замовить обі книжки нараз, то вишлемо за $8.00.
Пишіть на адресу: 12,4,6
UKRAINIAN BOOK STORE,
437 N. Sixth Ave., Scranton, Pa.

Телефон: Dry Dock 1118
ДОК. МЕД. МУСІЙ КАДЕЦЬ
50 St. Marks Pl. (8th St.)
коло Другої Евені
Приймає щоденно: 9—11 рано; 1—2 попол.; 6—8 вечер. У неділі і свята: 9—1 попол.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
Говорить по українськи.
Лічить всі хронічні застрілі слабости мущин і женщин.
ЛІКАРСКА ПОРАДА ДАРОМ
Dr. ZINS
110 EAST 16th ST., N. Y.
між Irving Pl. & Union Sq.
Год. від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. поп.

ДР. Б. ҐОҐЕНБЕРҐ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304 — 2nd AVENUE,
межи 17. а 18. улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1882 Stuyvesant

ФАРМИ!

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!
Нагода дешево купити фарми: 10, 20, 30, 40, 60 і більше акрів, зі стаком і знарядами або без, від $500 і висше, за вплатою не менше як $200 а решта на сплати на 5 літ. Всего 2 до 3 милі до міста. Кошта дороги звертаєсь тому що купить. Спис фарм даром: V. G. McMASTERS, Dept. R. 1115 State St., Erie, Pa. 12s28

ФАРМУ мушу спродати скоро, з причини випадку мого мужа. Є 162 акрів, з того 115 під плугом, решта ліс. В домі 8 кімнат, пивниця циментова, стодола циментова, три менші забудовання в добрім стані; два огороди і всяка ярина, 25 штук худоби, 18 коров дійних, 1 бик, 3 молоді корови, 3 ялівки, 2 тяжкі вози, 2 свині, стадо курий і гусий. Всі річи домашні, вартости $800 ідуть враз з фармою. Три акри картофель, 600 бушлів збіжа ріжнородного. Весь того річний збір і вся машинерія. Мала річка перепливає. Ціна $7200, вплати $3000. Голоситись до властительки: JOSEFA KOSINSKA, Rector Road, Lowville, N. Y. 12-15

ФАРМИ НА ПРОДАЖ
у веселих і урожайних околицях.
1) Фарма 375 акрів землі, грубий ліс, 29 дійних коров, 9 тільних ялівок, 7 телят, 5 коний, 3 свиний, дім на 13 кімнат, 2 стайні, 2 стодолі, ґарадж, кузня, вода і світло газове в стайнях і в домі, машина до доєня коров, машина для рубаня ліса і всякі другі машини до оброблення землі. Ціна $11.000 вплати $2.000 а решта на догідні сплати. Половина молока. Дуже добра нагода виплатити. — 2) Фарма, 140 акрів землі, грубий ліс, 10 коров, 3 свиний, 2 коні, 50 курий, добрі будинки, фармерські знаряди. Ціна $3.000, вплати $1.000. — 3) Фарма 245 акрів землі, 37 дійних коров, 3 ялівки, 5 коний, 15 свиний, 200 курий, будинки, фармерські знаряди. Ціна $8.500, вплати $3.500. — Фарма 133½ акрів землі, 14 коров, 2 тільні ялівки, буґай, 2 коні, 4 свиний, будинки, фармерські знаряди. Ціна $5.250, вплати $1.000. Інтересовані нехай зголосяться до: WASYL SYNIUK, P. O. Box 223, Boonville, N. Y. 10-12

КУПУЙТЕ ДОБРІ ФАРМИ!
Фарма 100 акрів, дім з 9 кімнатами, стодола і другі забудовання, 8 штук худоби, один добрий кінь, 100 курий, 4 свині, одна миля від міста. Ціна $3600, вплати $1600. 11-16
Фарма 150 акрів, новий дім з 10 кімнатами, велика стодола і другі забудовання, 12 добрих коров, 2 коні, 100 курий, дуже збіжа, всякі машини, великий сад, одна миля від міста. Ціна $5.500, вплата $2.500.
Маємо ще і другі фарми до проданя. — Голоситись до:
PISARKO & POKUTNY,
406 East 5th St., New York City.

ФАРМА. З причини старости господаря спродається тано фарма: 75 акрів урожайної землі, з котрої 18 акрів пасовиска, 10 акрів грубого ліса, 47 акрів для засіва і сінокос. На фармі знаходиться дві керниці і річка перепливає через цілу фарму. Знаходиться молодий сад з 30 овочевих і 40 цукрових дерев. Гарний дімок з 8 кімнат, з газовим світлом, з телефоном і водою. Велика стодола, дві великі добрі шопи і курник. Всі будинки в добрім порядку і з громозводами. Додається до сеї фарми два гарні молоді коні, 10 голстинських дійних коров, один бик, 3 ялівки, троє телят, 7 безрог, 40 індиків, три качки, 7 гусей, 60 штук кур; також посів, сіно, вози, сані, брички, упряжі на коні, сівярка, косярка, жниварка, грабярка, віялка, газоліновий двигатель о трох конях сили, машина для доєня коров, для копаня і саженя картофлі, машина для різаня дерева, зі станком і пилами. Всі добрі, майже нові рільничі машини. Ціна сеї фарми 4,400 дол., готовими грішми тілько 1,300 дол., а решта не меньше як по 100 дол. в рік і 5%. Добра нагода купити фарму за таню ціну. Фарма знаходиться тілько одну милю і пів від малого міста, одну милю від колійової стації, пів милі від гладкої сошаної дороги і одну пяту милі до молочної фабрики і школи. Недалеко від фарми сусіди Українці. Пишіть або приїзджайте на адресу:
K. N. MELNIKOFF,
P. O. REMSEN, N. Y.
10-12

НА ПРОДАЖ
1) Фарма 35 акрова в стейті Ню Джерзи, обсіяна і обсаджена, близько міста і стації, бо всего в віддаленю одної милі, а пів милі від школи, в дуже гарнім положенню; почта переїздить по при фарму, дім о 7 комнатах дуже добрий, нова барна, стайня, возівня, курник і кошниця, молодий гарний сад, пара коней, корова, бичок, до 500 курий, уся машинерія господарча. Ціна 4700 дол. з чого половина готівкою. 12,4,6
2) 50 акрів землі в стейті Ню Джерзи, 2 коні, 4 корови, 2 телят, 250 курий, 3 свиний, 30 акрів управного поля, 10 пасовиска, 10 грубого ліса, стара хата о 3 румах, інджай газоліновий, пила і инші знаряди рільничі; в здоровій околици, 4 милі від міста. Ціна 4200 дол. Половина готівкою і решта на сплати.
Пишіть або зайдіть до:
П. ГРИГОРАК,
119 E. 7th St., New York, N. Y.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!
160 акрів, земля урожайна, 80 під плугом а решта добрий ліс і пасовиско. Ріка пливе коло пасовиска, де є досить риби, 5 акрів бараболь, 4 корни і огородовини. Добра будівля, гавз на 11 румів, 2 барни, 2 курники, 1 шопа, 7 коров, 8 ялівок, 2 коні, 2 поросних льохи, 1 пацюк, 150 курий, 8 гусий, сепаратор, масничка, 3 вози, 2 саний, вільбара, плуг, плужок, вал, борони, граска, сівярка, косарка, грабарка, точило, дощок 1500 фітів, сіна 30 а соломи 25 тонів. Жерельна вода в гавзі і коло барни. До міста 1 миля. Продає властитель з причини виїзду до краю. Ціна за всьо $6.700, вплати $4.200, а решта на морґедж. Ся фарма відповідна для двох. 12-14
Хтоби хотів набути добру фарму в околици Little Falls, Dolgeville і Richfield Spring, N. Y., прошу голоситися особисто або листовно на понизшу адресу. Я маю фарми більші і меньші, в ціні від $1.000 до $12.000.
JOHN KUPROWSKY,
P. O. Box 330, Little Falls, N. Y.